

1 Beschrijving

Veel asfaltwegenwerkers lijden aan overbelastingsletsels aan de rug, schouder en ledematen als gevolg van de belastende houdingen en zware lasten. Dat wordt nog in de hand gewerkt door de lichaams- en hand-armtrillingen. Velen hebben ook klachten door de invloed van het buitenklimaat, vooral warmte en temperatuurwisselingen.

2 Wetgeving

2.1 Manueel hanteren van lasten

In titel 3 'Manueel hanteren van lasten' van boek VIII van de codex over het welzijn op het werk wordt eerst bepaald wat er verstaan wordt onder manueel hanteren van lasten. Vervolgens wordt vastgelegd in welke gevallen manueel hanteren van lasten een risico op rugletsels kan opleveren (zie art. VIII.3-2).

Deze titel verplicht de werkgever om organisatorische maatregelen te nemen en de werknemers passende middelen te verstrekken om te vermijden dat lasten manueel gehanteerd moeten worden. Als manueel hanteren niet vermeden kan worden, moet de werkgever een risico-evaluatie uitvoeren en preventiemaatregelen nemen. Hij moet zijn werknemers ook informeren en opleiden in verband met de risico's en preventiemaatregelen en ervoor zorgen dat zijn werknemers over een voorafgaande en periodieke gezondheidsbeoordeling beschikken.

2.2 Thermische omgevingsfactoren

De titel 1 'Thermische omgevingsfactoren' van boek V van de codex heft de reglementering van het ARAB op (artikelen 64 tot 68, 148decies 2.4 en elementen van bijlage) en legt **nieuwe bepalingen** op:

- De werkgever moet een risicoanalyse uitvoeren van de thermische omgevingsfactoren van technologische en klimatologische oorsprong en daarbij rekening houden met de luchttemperatuur, de relatieve luchtvochtigheid, de luchtstroomsnelheid, de thermische straling, de fysieke werkbelasting, de werkmethodes en arbeidsmiddelen, de eigenschappen van de werkkledij en de PBM's. De werkgever moet de thermische omgevingsfactoren evalueren of meten.

- Vervolgens moet de werkgever een **programma met technische en organisatorische preventiemaatregelen** opstellen in functie van de hierboven aangehaalde factoren en moet hij rekening houden met de **actiewaarden** die in deze titel bepaald worden. Hij moet dit programma toevoegen aan het **globaal preventieplan**.
- De titel bevat **minimale voorschriften** met betrekking tot de maatregelen die toegepast moeten worden bij overmatige warmte of koude, zowel van technologische als van klimatologische oorsprong.
- Vervolgens legt de titel een passend **gezondheidstoezicht** op voor werknemers die gewoonlijk buiten tewerkgesteld zijn.
- De werknemers moeten **opgeleid en geïnformeerd** worden over de resultaten van de risicoanalyse, de actiewaarden, de uitgevoerde metingen, ...

Voor bepaalde maatregelen, zoals de meetmethodes, de afwisseling op de werkpost, de rusttijden en het preventieprogramma, moet de werkgever het **advies van de preventieadviseur-arbeidsarts en het akkoord van het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk** (in de bouwsector: de vakbondsafvaardiging) vragen.

3 Risico's

3.1 Overbelastingsletsels door manueel hanteren van lasten

De volgende punten kunnen het risico op een rugletsel beïnvloeden bij manueel hanteren van lasten:

- De vorm, afmetingen en het gewicht van de last, de frequentie van de handelingen
- De te leveren inspanning (duurtijd, draaiende of bruske bewegingen, veelvuldig dragen over korte afstanden of dragen over lange afstanden, ...)
- De fysieke kenmerken van de arbeidsplaats (onvoldoende ruimte, struikelgevaar, lasten op verschillende hoogtes)
- De fysieke kenmerken van de arbeidsplaats (temperatuur, luchtvochtigheid of luchtcirculatie die niet aangepast is)

3.2 Thermische belasting

De (asfalt)wegenwerkers zijn altijd blootgesteld aan de weersinvloeden. Ze hebben last van warmte en temperatuurwisselingen, zowel op koude als op warme dagen. Op warme dagen leidt de combinatie van warmte, zonnestraling en straling die afgegeven wordt door het asfalt, tot klachten. Op regenachtige dagen wordt het koudegevoel nog versterkt door de vochtigheid.

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze preventiefiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

De belangrijkste risico's zijn:

- temperatuurwisselingen
- warme dagen in combinatie met het warme asfalt
- koude dagen in combinatie met wind en/of regen die het koudegevoel verhoogt
- blootstelling aan vochtigheid (zonder schuilmogelijkheden)
- verbranding door de zon (risico op verbranden, huidaanandoeningen en huidkanker)
  - De combinatie met het warme bitumen verhoogt de kans op huidaanandoeningen en huidkanker (zie *Preventiefiche 1044 'Blootstelling aan gevaarlijke agentia bij asfaltwegenwerken – PAK'*).

4 Preventiemaatregelen

4.1 Overbelastingsletsels

4.1.1 Bronmaatregelen

- Gebruik van mechanische hulpmiddelen, zodat de werknemers zelf niet moeten tillen:
  - Bv. hulpstukken voor het tillen van boordstenen (vacuümboordsteenhouder: zie foto)

4.1.2 Collectieve maatregelen

Overbelasting bij manueel hanteren van lasten vermijden:

- Gebruik van (mechanische) hulpmiddelen om het te tillen gewicht te beperken (boordsteenklem: zie foto)
- Een goede werkhouding voor het tillen van lasten
- Regelmatig veranderen van werkhouding
- Als er geen mechanische hulpmiddelen voorhanden zijn:
  - Gebruik van tilhulpmiddelen
  - Zware lasten altijd met twee personen tillen

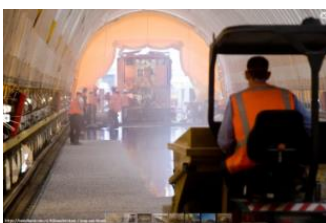

Foto: Van Ginkel©

4.2 Thermische belasting

4.2.1 Bronmaatregelen

- Voorzie "doorwerkschermen" als bescherming tegen regen, wind en zon. Een scherm met een lichte kleur zorgt voor een lagere absorptie van de straling.

Opgelet: er moeten voldoende ventilatiemogelijkheden zijn om bedwelming door uitlaatgassen te vermijden.

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze preventiefiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.

4.2.2 Collectieve beschermingsmaatregelen

- Las bij zomerse omstandigheden extra pauzes in en zorg dat de werknemers voldoende te drinken hebben (gekoelde dranken – geen frisdranken).
- Voorzie een rustplaats met verwarming en voldoende ventilatie (sociale voorzieningen: cf. cao Humanisering van de arbeid¹).

4.2.3 Persoonlijke beschermingsmaatregelen

- Verstrek de nodige beschermingsmiddelen in functie van de risico's op het project, bijvoorbeeld veiligheidsschoenen met isolerende zool bij werken met warm asfalt.
- Bij warm, zonnig weer:
  - Draag werkkleding die afgestemd is op het weer en het werk en die de huid beschermt tegen de zon.
  - Gebruik voldoende zonnecrème om de lichaamsdelen die blootgesteld zijn aan de zon, te beschermen (bv. het gezicht).
  - Zie Toolboxfiche Om-001 'Werken bij warm, zonnig weer'.
- Bij koud, vochtig weer:
  - Bij koude of regenachtige dagen moeten werkkledij, veiligheidsschoenen en handschoenen voorzien zijn die aangepast zijn aan de weersomstandigheden (m.a.w. isolerend, waterdicht, ademend, winddicht, enz.)
  - Zie Toolboxfiche Om-003 'Werken bij koud weer'.

5 Referenties

5.1 Overbelastingsletsels

- Constructiv dossier 107 'Preventie van rugklachten in de bouwsector'

5.2 Thermische belasting

- Constructiv Dossier 134 'Werken bij koud of warm weer'
- Toolboxfiche Om-001 'Werken bij warm, zonnig weer'
- Toolboxfiche Om-003 'Werken bij koud weer'

---

¹ CAO van 10 maart 2016 'Humanisering van de arbeid' (van toepassing sinds 1 april 2016)

Constructiv streeft steeds naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie, rekening houdend met de huidige stand van de regelgeving en de techniek. De organisatie kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De raadgevingen in deze preventiefiche ontslaan de lezer niet van de verplichting om de geldende regelgeving na te leven. De reproductie van teksten en illustraties is toegestaan mits de uitdrukkelijke toestemming van Constructiv en duidelijke bronvermelding.